

Vyšetření plic na rakovinu

GLOBAL LUNG CANCER
COALITION

Vyšetření znamená otestování osob, které mohou být ohroženy v raných fázích onemocnění před tím, než se u nich objeví nějaké příznaky, a poskytnout jim přístup k ověřené léčbě. Aby bylo vyšetření úspěšné:

- musí být spolehlivé při zjištění nemoci ve včasné fázi
- musí být jednoduché a dostupné obyvatelstvu
- musí být pro lidi, kteří se jich účastní, více prospěšné, než jim škodit

Proč vyšetření plic na rakovinu?

Zdaleka nejlepších výsledků při léčbě rakoviny plic je dosaženo, když se onemocnění zjistí co nejdříve. V raných fázích může rakovina plic vykazovat málo příznaků, takže vyšetření je praktický způsob, jak objevit rakovinu plic co nejdříve. U většiny vyšetřovaných osob nebude rakovina plic zjištěna.

Jak se provádí vyšetření plic na rakovinu?

Současná praxe používá počítačovou nízkodávkovou tomografii (také nazývanou nízkodávkové CT skenování nebo LDCT). Jde o speciální rentgenové přístroje, které potřebují jen nízkou dávku záření, aby vytvořily sérii snímků vnitřku těla, a vystavily trojrozměrný snímek, který lze použít pro přesnou diagnostiku.

Nejnovější skenery LDCT umožňují pořídit tyto snímky velmi rychle (na jedno zadržetí dechu). Tyto kombinované snímky jsou dostatečně jasné tak, aby dokázaly identifikovat i velmi malé nádory.

Funguje vyšetření?

První významné důkazy pocházejí z National Lung Cancer Screening Trial (NLST) v USA a byly zveřejněny v roce 2013. Ukázalo se, že LDCT může zachránit život jedné osobě na každých pět lidí, kteří v současné době umírají na rakovinu plic.

Pokud se rakovina plic zjistí pomocí vyšetření, je nejčastěji v raném stadiu (tzv. I. stadiu onemocnění) a tito lidé budou pravděpodobně potřebovat pouze chirurgický zákrok a budou mít mnohem lepší výsledek.

Kdo se nechá vyšetřit?

Přestože se postupy mohou v jednotlivých zemích lišit je pravděpodobné, že se vyšetření zaměří například na někoho s vysokým rizikem vzniku rakoviny plic, kdo:

- obecně v dobrém zdravotním stavu
- bez příznaků
- ve věku 55-74 let
- momentálně kuřák nebo osoba, která právě přestala kouřit kouření v posledních 15 letech

Do kategorie Potřebné vyšetření mohou lidi zařadit i jiné faktory, ale to závisí na přístupu k vyšetřením v zemi, kde žijete a může to zahrnovat rodinnou anamnézu rakoviny plic, předchozí onemocnění dýchacích cest nebo expozici azbestu.

Pokud se obáváte, že byste mohli být ve vysoce rizikové skupině, poraďte se se svým lékařem.

Běžné vyšetření rakoviny plic zůstává je zatím celosvětově omezeno, nicméně mnoho odborníků se nyní domnívá, že existují důkazy, které podpoří vyšetření jako způsob, jak zachránit životy. Některé země jako Anglie, Chorvatsko a Francie zahájily programy nebo vlastní pilotní projekty před použitím běžného lékařského vybavení.

Pokud si nejste jisti, zda ve vaší zemi probíhá vyšetření na rakovinu plic, informujte se u místní organizace na léčbu rakoviny plic.

Pokud máte příznaky rakoviny plic, poraďte se se svým lékařem. Příznaky rakoviny plic mohou zahrnovat:

- kašel, který nezmizí
- krev ve vašich slinách
- pocit bezdůvodné dušnosti
- bolest na hrudi nebo na rameni
- vykašlávání krve

Nečekejte, až budete na vyšetření pozváni.

Co se stane po dokončení vyšetření?

Postup vyšetření zahrnuje LDCT snímky, které jsou zkontrolovány, zda jsou plíce člověka čisté. Nejčastěji se objeví problém. Někdy může snímek zachytit neobvyklá místa nebo oblasti, které mohou ukázat, že normálně zdravá, vzduchem naplněná plicní tkáň ztuhla. Říká se tomu plicní noduly (uzlíky na plicích).

Důležité je, že objevení uzlíku nemusí nutně znamenat přítomnost rakoviny. Například, neškodné uzlíky mohou zůstat i po jednoduché hrudní infekci. Uzlíky na plicích jsou relativně běžné – budou se vyskytovat nejméně u poloviny lidí, když dosáhnou 50 let. Ve většině (u více než 95 %) však nejde o rakovinu.

Co když se na snímku objeví uzlíky?

Pokud vyšetření ukazuje, že máte jeden nebo více uzlíků, váš lékařský tým bude s vámi spolupracovat, aby sestavil vhodný plán na monitorování a testování. U vyšetřovacích postupů jsou jasné pokyny, které určují, co se bude dít dál.

Vyšetření není pouze jednorázovou kontrolou. Je nutné absolvovat pravidelné každoroční prohlídky po dobu doporučenou vašim lékařem, aby byla jakákoli rozvíjející se rakovina nalezena co nejdříve.

Jaká jsou rizika?

Testy na vyšetření rakoviny nejsou dokonalé. Některé druhy rakoviny nemusí být zaznamenány (může jít o falešně negativní výsledky) a některé neobvyklé skvrny mohou vypadat jako rakovina, i když nejsou (může jít o falešně pozitivní výsledky), což znamená, že lidé mohou být posláni na další zbytečné testy.

Pořízení snímků LDCT vystavuje lidi velmi nízkým úrovním radiace. Tato úroveň záření je vyšší než u rentgenu, ale mnohem nižší než u pravidelného CT, které můžete podstoupit, pokud máte příznaky rakoviny.

Obdržíte přibližně stejné množství záření, jako byste dostali za šest měsíců ve vašem přirozeném prostředí. Úroveň je podobná jako u mamografu při vyšetření rakoviny prsu.

Co bude následovat po vyšetření?

Důkazy ukazují, že vyšetření LDCT je důležitým krokem při objevení rakoviny plic v raném stádiu a zvýšení míry přežití. Jak se vyšetření stávají citlivějšími s nižšími úrovněmi záření, léčba a výsledky se mohou jen zlepšit.

Výzkum dalších vyšetřovacích přístupů zahrnuje:

- lepší, přesnější skenery
- ve slinách nebo ve vzorku krve pro mikroskopické vyšetření důkazy o malých plicních nádorech dříve, než jsou velké dostatečně velké, aby byly vidět na CT snímcích
- dechové testy k nalezení látek, které se změní, pokud je přítomna rakovina plic

Co když moje země nemá program vyšetření?

Pokud se domníváte, že jste ve vysoce rizikové skupině, sdělte to svému lékaři, nemocnici nebo místní organizaci na podporu léčby karcinomu plic. Budou vás informovat o možnostech zdravotní péče ve vaší zemi a pomohou vám zjistit, co lze dělat.

Summary

Vyšetření rakoviny plic pomocí CT skenů je účinný nástroj při včasném objevení rakoviny plic u lidí s vysokým rizikem. To je skvělá zpráva a znamená to, že stále více lidí bude léčeno na časném stádiu rakoviny plic a bude mít lepší dlouhodobé vyhlídky.

I když nemusí být tak široce dostupné, jak by lidi mohli chtít, existují pilotní projekty v mnoha zemích po celém světě.

Obrat'te se na místní organizace zabývající se rakovinou plic a zjistěte, zda se ve vašem okolí takové projekty nevyskytují.

GLOBAL LUNG CANCER
COALITION

Vyšetření plic na rakovinu
© Global Lung Cancer Coalition
www.lungcancercoalition.org

Tato příbalová informace byla vypracována sekretariátem Global Lung Cancer Coalition (GLCC) a posouzena odborníky na rakovinu plic. Více informací o podpoře a informační službě dostupných ve vaší zemi najdete na www.lungcancercoalition.org Verze 1.0 – Prosinec 2022.